

Konservalash texnologiyasi

Ta'lif shakli, ta'lif davri:

240 kredit to'planadi, kunduzgi ta'lif shakli, 4 yil o'qiladi

Ta'lif klasifikatori:

Konservalash texnologiyasi

Ilmiy izlanish qamrovi:

Muhandis-texnolog

Fakultet:

Oziq-ovqat mahsulotlari texnologiyasi

Yo'nalish kodi:

60720400

Kafedra mudiri:

Sanayev Ermat Shermatovich skmtk@tkti.uz

O'quv dasturining maqsad(lar)i:

Mehnat bozori talablariga javob beradigan, oliy ma'lumotli, yuqori professional malaka va ko'nikmalarga ega bo'lgan Konservalash texnologiyasi bo'yicha mutaxassislarni (bakalvr va magistr) tayyorlash hisoblanadi.

Professional faoliyatga kirish:

bakalavriat ta'lif yo'nalishi –“BEST TASTES TECHNOLOGY”, “GDF Export” MCHJ korxonalarini bilan o'zaro mustahkam aloqalar o'rnatilgan bo'lib, korxonalarda mavjud muammolarga yechim topish maqsadida ilmiy yo'nalishlar olib borilmoqda. Magistratura talabalariga korxonalardagi mavjud muammolarga asoslangan dissertatsiya mavzulari berilgan, meva sabzavot xom ashyosidan mahsulotlar olish texnologiyasi va xavfsizligi, boyitilgan mahsulotlar ishlab chiqarish texnologiyalarini takomillashtirishga hamda zamonaviy texnologiyalar yordamida qayta ishlash hamda chiqitsiz texnologiyalar samaradorligini oshirishga yo'naltirilgan.

Konservalash texnologiyasi

1-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori	2-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori
DIN1104	Dinshunoslik	4	O'RT1204	O'zbek (rus) tili	4		4
IUNK1108	Umumiy va noorganik kimyo	4	UNK1108	Umumiy va noorganik kimyo	4		4
XT1108	Xorijiy til	4	XT1108	Xorijiy til	4		4
FIZ1108	Fizikal	4	FIZ1108	Fizika	4		4
OM1108	Oliy matematika,	4	OM1108	Oliy matematikai	4		4
MKG1106	Muhandislik va kompyuter grafikasi	6	IO'EYT1104	O'zbekistonning eng yangi tarixi	4		4
BIO1104	Biologiya	4	TTAT1106	Texnik tizimlarda axborot texnologiyalari	6		6

3-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori	4-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori
MS2304	Metrologiya va standartlashtirish	4	OOK2406	Oziq-ovqat kimyosi	6		6
AK2306	Analitik kimyo	6	OOTA2406	Oziq-ovqat texnologiyasi asoslari	6		6
OK2304	Organik kimyo	4	OOX2406	Oziq-ovqat xomashyosi	6		6
BIK2306	Biokimyo	6	OF2404	Ovqatlanish fiziologiyasi	4		4
MIK2306	Mikrobiologiya	6	KSTK2404/	Konservalash asoslari va texno-kimyoviy nazorati/	4		4
IChSG2304	Ishlab chiqarishda sanitariya va gigiyena	4	KTA2404	Konservalash texnologiyasi asoslari	4		4

Konservalash texnologiyasi

5-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori	6-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori
	FAL3504	Falsafa	4		EKA3504	Ekologiya	4
	OOXA3506	Oziq-ovqat xavsizligi assoslari	6		ATJQ3510	Asosiy texnologik jarayon va qurilmalar	6
	KSXM3506	Konserva sanoati xomashyo va materiallari	6		ATJQ3601	Asosiy texnologik jarayon va qurilmalar (kurs loyihasi)	1
	OOQ3504	Oziq-ovqat qo'shimchalari	4				
	Tanlov fanlar						
	KMST3504/ KOOX3504	Konserva mahsulotlarini saqlash va qadoqlash texnologiyasi/ Konservalangan oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi	4		OOK3604/ OOB3604	Konservalashning chiqaindisiz texnologiyasi/ Zamonaviy tahlil usullari	4
	KOOM3504/ KOOI3504	Konservalangan oziq-ovqat mahsulotlarini identifikatsiyalash va soxtaligini aniqlash/ Konservalangan oziq-ovqat maxsulotlarini sertifikatsiyalash tizimi	4		KChT3604/ ZTU3604	Oziq-ovqat mahsulotlarini reologiyasi/ Zamonaviy xromatografik tahlil usullari	4
	YO'RK3502	Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi	2		OOMR3604/ OMZT3605	Oziq-ovqat mahsulotlarini fizik-imyoviy tadqiq qilish usullari/ Oziq-ovqat mahsulotlarini zamonaviy tahlil usullari	5
7-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori	8-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori
	SIM3604	Soha iqtisodiyoti va menejmenti	4		XFX4704	Hayot faoliyati havfsizligi	4
	IChJM4706	Ishlab chiqarish jarayonlarini modellashtirish va avtomatlashtirish	6		OOSQ4806	Oziq-ovqat mahsulotlarini saqlash va qadoqlash texnologiyasi	6
	Tanlov fanlar						
	MSM4704/ KIXA4704	Meva sabzavot mikrobiologiyasi/ Konserva ishlab chiqarish xom ashyolari va ularga qo'yiladigan asosiy talablar	4		KZT4806	Konservalashning zamonaviy texnologiyasi	6
	KMB4706/ OOK4706	Konserva mahsulotlari biokimyo/ Oziq-ovqat kontaminantlari	6				
	XHTK4706/ SOLA4706	Xayvon homashyosidan tayloranadigan konserva mahsulotlari texnologiyasi/ Soha korhona loyihalash assoslari	6				
	FKTU4704/ KOOI4704	Fizik kimyoviy tahlil usullari/ Konservalangan oziq-ovqat ishlab chiqarish siyosatining meyoriy hujjatlari	4				

O'rGANISH NATIJALARI:

Bilim va tushunchalar

- A1** Konserva korxonalaridagi turli xil konservalash jarayonlari bilan tanitish, xomashyo sifatini saqlab qolish usullari hamda uzoq muddatga saqlashdagi chora-tadbirlari haqida tushuntira oladi;
- A2** Mahsulotlarni qayta ishlashning nazariy asoslarini o'rganadi, xomashyoni qayta ishlashning mohiyatini bilib oladi va konservalash texnologiyasida qo'llanilishini tushuntira oladi;
- A3** Konservalash texnologiyasining nazariy va amaliy asoslarini va tushunchalarini tushuntira oladi, xom ashyo va tayyor mahulotlarga issiqlik bilan ishlov berishni tushuna oladi, konserva mahsulotlar ishlab chiqarish asoslarini biladi, konservalash sanoatining barqaror rivojlanishi tushunchalarini tavsiflay oladi;
- A4** Konservalash texnologiyasining asosiy nazariy jihatlari va tushunchalarini tavsiflay oladi va konserva mahsulotlari (tomat pastasi, sharbatlar, konsentratlar, tabiy konservalar, tuzlama, marinadlar, murabbo, jem va sukatlar) ishlab chiqarish malakasiga ega;
- A5** Konservalash texnologiyasining boshqa fanlar (Konserva korxonalarining xomashyo va materiallari, konservalash texnologiyasi asoslar, konservalangan oziq-ovqat mahsulotlari texnologiyasi, konserva korxonalar jihozlar) bilan aloqasini tushuntira oladi;
- A6** Konserva mahsulotlarini ishlab chiqarishda xomashyoning issiqlik ta'sirida o'zgarishini tushuntira oladi va boshqa texnologiyalarning usullari va jarayonlarini qo'llay oladi; Chuqurlashtirilgan konservalash texnologik jarayonlarini tushuntira oladi.

Texnologik tahlil

- B1** Ko'plab turdag'i konservalash texnologik jarayonlarni tahlil qilish va baholash, eksperimental, analitik va raqamlı usullarni qo'llash, konserva ishlab chiqarish texnologiyalarini (Sabzavotdan tayyorlangan gazakbop konservalar, meva va cabzavot sharbatlari, meva va sabzavotlar asosida sousi) tushuntirish qobiliyatiga ega;
- B2** Muhandislik va konserva sanoati korxonalarining muammolarini aniqlash, shakkllantirish va hal qila oladi, o'z bilim va tushunchalarini muhandislik va texnologik tahliliqa qo'llay oladi, usullar va konserva korxonalariga jihozlarini tanlash, konserva mahsulotlarini saqlash usullari, fermentatsiya, tozalash va ishlab chiqarish bosqichlarini tushuna oladi;
- B3** Retsepturalar tushunchasi, turli xom ashyodan tayyor mahsulot chiqish miqdorini hisoblash, quruq modda bo'yicha tayyor mahsulot chiqishini hisoblash, konserva tayyorlashda xom ashyo va material sarf me'yorini hisoblash, konservalash texnologiyasida tegishli tahlili va modellasshtirish usullarini tanlash va qo'llash, texnologik parametrlar va jihozlarini tanlash qobiliyatlariga ega;

Texnologik dizayn

- C1** Sabzavot farshidagi shirin qalampir" konservasi retsepti, sabzavot ikralari konservasi retsepti, kompotlar, jemlar, povidlo, murabbo va boshqa mahsulot konservalari retseptlari va texnologiyalari belgilangan texnik, iqtisodiy va ekologik talablarga javob beradigan loyihalarni ishlab chiqish va amalga oshirishda konservalash texnologik bilim va tushunchalarni qo'llay oladi;
- C2** Texnologiyani loyihalash metodologiyasini tushuntira oladi, ularni konserva mahsulotlarini ishlab chiqarish jarayonlarni loyihalashda, jarayonlarni raqamlashtirishda muhandislik va konservalash uskunalarini tanlashda qo'llay oladi.

Tadqiqot

- D1** Ma'lumotlar bazalari va boshqa axborot manbalarida konservalashning zamонави и innovatsiyalari haqida kerakli kasbiy va ilmiy ma'lumotlarni, konservalash jarayonlarining ilmiy asoslarini topa oladi, konservalash sanoati va oziq-ovqat sanoatining muhandisligi yutuqlarini aniqlay oladi;
- D2** Konservalash texnologiyalarni rivojlantirish uchun zarur shart-sharoitlarni ishlab chiqish uchun raqamli modellashtirish usullarini tahlil qilish va ulardan foydalanish qobiliyatiga ega;
- D3** Kerakli tajribalarni rejalashtirish va o'tkazish, ularning ma'lumotlarini baholash va xulosalar chiqarish; konservalash texnologiya va muhandislik sohasidagi aniq muammolarni aniqlash va hal qilish; tegishli analitik asboblarni tanlash, konservalash texnologiya sanoati uskunalaridan foydalanish qobiliyatiga ega.

Amaliy tadbirlar

- E1** Konservalash jarayonlarning laboratoriya va ishlab chiqarish uskunalarini tanlash, qo'llash va boshqarish, konservalashning sifat tahlilini amalga oshirish;
- E2** Meva va sabzavot konservalarini, quritigan meva sabzavotlar, marinadlash, tuzlash va spirtli fermentatsiya jarayonlarining nazariy va amaliy bilimlardan foydalanish, konserva mahsulotlari ishlab chiqarishda maxsus texnologik usullarni tanlash, konserva mahsulotlarning texnologik liniyalarini loyihalash qobiliyatiga ega;
- E3** Mahsulotlarni qayta ishlashning nazariy asoslar, tayyor mahsulot sifatini nazorat qilish holatlarini tavsiflay oladi, mahsulotlami qayta ishlash jarayonida yangi mazali va aromatik moddalarning hosil bo'lishini tushuntira oladi;
- E4** Konserva mahsulotlarini tayyorlash faoliyatni tashkil etish tamoyillarini, mehnatni muhofaza qilishning ahamiyati va asosiy talablarini, shuningdek, texnologik jarayon va biznes muhitining o'zaro ta'sirini tushuntira oladi.

Shaxsiy ko'nikmalar

- F1** Mustaqil va jamoada samarali ishlash, jamoada va tipik va atipik vaziyatlarda ishlash qibiliyatiga ega;
- F2** Muhandislik va texnologiya jamiyatni va keng jamoatchilik bilan ona tilida va chet tilida mulqot qila oladi va gumanitar, ijtimoiy, oziq-ovqat sifati va xavfsizligi va texnologiya tushunchalarini tushuntirish qobiliyatiga ega;
- F3** Texnologik va muhandislik yechimlarini hamda Oziq - ovqat xavfsizligini aniqlash metodlari va ularni nazorat qilishda milliy va xalqaro me'yoriy xujjalardan foydalanish, ular bilan ishlab ko'nikmalarini tushuntira oladi, kasbiy etika va texnologik muhandislik faoliyati normalariga rioya qiladi, Oziq-ovqat sifati va xavfsizligi uchun mas'uliyatni o'z zimmasiga olish qobiliyatiga ega bo'ladi;
- F4** Tadbirkorlik qobiliyatları, turli sanoat korxonalarini boshqarish, rivojlanish xususiyatlarını tushuntira oladi;
- F5** Mustaqil, uzuksiz ta'lim bilan shug'ullanish, texnologik taraqqiyot bilan birga takomillashish qobiliyatiga ega.